

Pomhaj Bóh!

Cíklo 9.
6. mérza.

Létnik 2.
1892.

Serbiske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihicjzishezerni w Budyschinje a šu tam dostacéz sa schtwortlétmu pschedplatu 40 np.

Invoavit.

2 Korintijskich 6, 2: Wón praji: Ja šym cže w spodobnym čašu wužlyščak a šym cži w tym dnju teho sboža pomhal. Hlaj, nětk je tón prawy spodobny čaš, nětk je tón džení teho sboža.

„Doscž masch na mojej hnadž“ běše tón Knjes wot tróna ſwojeje majestosće ē Pawolej rjeknuł a ſwj. Pawoł běše w tutej hnadže potajstwo ſwojeje možy spósnal. W njej leži tež ſa naš potajstwo ſniutskowneho živjenja. Knjesowa hnada je potajene manna, wot kotrehož ſo wſchědnie w puſčinje tuteho živjenja živicž manu, jow je ta ſkala, ſ kotrejež ſo napicž dyrbimy živeje wody. To drje je ſa jich wjèle wulke potajstwo; pschetož, džiwnje doscž, je wjèle kſcheczijanow, kotsiž njevidža, tak wjèle runje na trajném doſtawanju leži. Nekotryžkuliž ſkorži, ſo pola njeho njeha tak prawje do předka hicž ſ jeho duchownym živjenjom, ſo je ſebi to khodženje po Khrystuſu zyle hinał myſlit. Kunje jako njebichmy khudži, proſcherjo, do cžista khori, bědni, ſ jenym ſłowom hrēſchnizy byli, kotsiž bychu wſchědnie noweje hnady potrjebali. Bóh to ſatwescze ſlepje wě hacž my a w jeho njewurjeknjenej dobrocze je jeho hnada kózde ranje nowa a, kaž naſch katechismuſ praji, wón hrēchi wſchědnie a bohacze wodała tym, kotsiž w pokutnej wérje ē njemu pschitihadžea. Wsmi ſebi pschi-runanje na běžazej ſtudni. Kaž wažne tola pschi nijej je, ſo žorlo ſo žorli a roka nijej ſatyknjena! Kaž tež leži potajstwo kſcheczijanskeho živjenja na doſtawanju hnady. „Pójeze ſem wſchitzu, kiz wý lačni ſeže a piſcze wot wody živjenja darmo!“

To wſchak je to napominanje wſchitkim njedžiwajo na čaš, kotrež je ſa kſcheczijanow pschezo hnadny čaš. ſswj. Pawoł hlađa ſ kroblym ſmužitnym wóczkou do ſwojeho čaša. W nim wſchak bě ſa člowjekow mało ſuježelazeho widzecž. Najwožebniſche ludy, Grichifka, Romska, Iſrael ſtejachu w polnym ſtaženju a minjenju. Njerodne, njepózciwe waschnja, politiske a nabožinske roſrižanja ſpózerachu najlepſche možy ludow. Tola pak mijenuje Pawoł ſwój čaš wulki čaš. „Hlaj, nětk je tón prawy spodobny čaš, nětk je tón džení teho sboža.“ To cžini, ſo ma na čaš ſwój pohlad ſ wýžoka, duž widži w Khrystuſu njebjo wotewrjene, a hnadu, hnadu widži ſo dele žorlicž.

Tež my ſem w wulkim čašu živi. To njeje měnjenje jako horde naduwanje, kajkež husto ſ erta tajkich klineži, kotsiž wot wulkeje wójny ſem naſch wózny kraj do njebja poſběhuja a nochzedža te cžemne wotſčený widzecž, kotrež ſu bjes tým na naſch lud panyše. To pak je tým napscheczivo prajene, kotsiž wo starym dobrým čašu ſpěwaju, a tým napscheczivo, kotsiž wo nowym kražnym čašu w zýrlwi wěſchčza, na nowe wulecze ſvjateho Ducha čakaju a naſch čaš jako ſnadny khuduſčki, wot wſchitkich hnadnych darow wopuſtčený čaš wopiſuju. Ně, „nětk je prawy spodobny čaš, nětk je tón džení teho sboža“. W Božim ſlowje, w ſvjathymaj ſakrementomaj, w předowanju, w wodawanju hrēchow ſo nam pschezo hiſčče Boža miloſć ſvěčzi, a ſchtóž ſebi jenož to ſlónzo Khrystuſkoweje prawdoscze do wutroby a živjenja ſvěčicž dawa, tón je jako drjewo, plodžene pschi rěkach, kotrež ſwój plód dawa w ſwojim čašu a jeho liscze njeſwjadnje.

W Straßburgu na nažepiach,

ab60

Zóś ma spochi dobre, cžowjek husto džiwne myšle.

Na ſerbſſi tot A. Skr.

Lětfo bě po wſchém tým ſforo nimo, my pak ujeběchmý
wo Scholcžiz Žanu niz ſkylſchaneho ſłowcžka ſhonili. Duž pſchiúdže
junu wjecžor, runje jačo kě naſch nan ſ khěže wuſchoř, ſtara
Wórfchla ſ nam do doma. Wona Scholcžiz Žurjej hofpodu
cžinjesche a kě jemu pomhařa Žana wotcžahnyč. Ta mi praji:

„Po prawom wschał njeśměla ſi tebi do khěje dónčž. Lena, pschetož naſch Šuriš je mi frucže ſakafał, ſo njeſměm ſe žanej ſtopu ſi wam do doma ſtupicž, — ale mi chze ſo wscha wutroba ſlemicž, hdyž njeſož ſi nikim ſłowcžko wo tym poręcžecž, fajku mam ſama na wutrobje ſrudobu a týſchnoſcž ležo. Naſch Šan je ſe Straßburka domoj na ſwojeho nana piſał, hižo dwójz, a, Lena, wutroba chze ſo jenej roſkocžicž, hdyž ſlyſchi, ſak ſo tam temu wbohemu hólzej ſlē dže. Šwojeho nana wón Božedla proſy, ſo chžk jeho dužy ſi wojaſow wukupicž a jemu piſche: „Rano, to je wam žałožny, wrótny, džiwi a hroſny lud, ja pola nich wjazh wutracž njeſožu. Dýrbjał paſ dleje pola nich wostacž, budźe to ſa mnje njesboże. We wschej ſwojej nufy czlowjek druhdy wjazh na žanu kaſnju njepoſlucha. Luby nano, ja chzu wam wěcznje wscho do wole czinicž, ſchtož ſebi wote mnje žadacž, chzu wam wsche waſche myſlicžki ſi wocžow wothladacž; jeli mi dacže ſaſo ſi wam domoj pſchińcž, njecham wam nihdý ženje wo žanej ženitwje wjazh ſłowcžka praſicž. Tež mam pſchi ſebi wschu dobru nadžiju, ſo wam Bóh waſchu wutrobu tak powiedże, kaž dýrbi to bycž. Towle wjazh wutracž njeſožu. Hdyž dýrbju ſo hicž rano ſaſo ſwoju módrę wojerſku draſtu woblež, je mi, kaž dýrbju ſo dónčž ſwoju ſmiertru koſchlu woblež a kóždžicžki wjecžor, hdyž ſo ſaſo du do ſwojeho koža lehnycž, ſebi pomyslu: „Njetrjebał tola jutsje rano czily a žiwý ſi koža stanycž!“ — Wórschla dale praſi: „Tón wbohi Šan, tón wbohi hólz, ach, fajku mi tón tola žałoſcž načini! Naſcheho Šchołcžiz nana ſzym ſama na koſenomaj klecžo proſyli, ſym jeho na Boha Knjesa poſasowała, na Bože njebjeſa a na paſatu helu, jemu tež praſila, ſo móhł ſznańo Bóh na njeho wulke njesboże dopuſcžicž, — wschaſko Šana hižo wot maleho wscheho derje ſraju — ale jeho nan njeda ſebi do wscheho niž ſłowcžka praſicž a doręcžecž. Wóndano mi wón rraji: „Taſle tam temu hólcžifej hižo wschě jeho njewuſhne prysle ſi myſlow wupóndu! Komuž ſo njeſechze nanej poſluchacž, tajki dýrbi potom ſa to ſa bubnarjom ſtup, ſtup hicž. Moje hólczisko dýrbja mi hižo wonka pſchi wojaſach wscho ſmiejhežicž a ſfluďicž!“

Ach, Lena, lube skłote džěcžo, njewějch mi ty žanu radu dacž, dýrbju tu ſama wſcha ſe ſtyſtom ſańcz. Šamej ſebi njetrjebam ſ ničim žanu winu dacž, ale ty budžesč widzecž: taſe wěz ſměje tu hiſhceže na wſchém poſleſku ſwojí ſly fónz, pſchetož tónle nan ma wutrobu faž wſchu ſe ſameho ſamjenja wurubanu. Žan pak ma wſchu ſwoju džiwju hłomu po ſwojim nanje, hacž runje je hewač duſchny hólz, fiž ſo, jeſli jemu móžno, ſam ſwoju koſchlu ſe žiwota wuſlečze a ju zufemu khudemu da. Praji Žanej něchtó druhí žane dobre ſłowcžto, da ſo wón wot njeho wjescž, faž maſe jehnjarſko wot maſeho džěcžatka.

Lena, luba Lena, duż jeno daj mi dobru radu, wſchaſko by
toſa hewaf tajſe mudre a roſumne džecžo, a ſubeho by jeſo ſama
tež niela. Wěſcje budžiſche lepje bylo, hdh budžiſchtaj ſo wój
byloj wſałoſi a ſo daſoij ſněrowacž, hacž ſo dýrbi tam tón wbohi
hólz nětkle poſa mojaſow tajſi žaſoſny kónz wſacž."

Ja dýrbjach, powjedasche Lena Hańczy dale, swojemu nanej poßkuſchna woſtacž, duž Wórschli prajich: Wasch wbohi Jan wschaſ mi jara žel cžini, ale ja chzu poſlednja woſtacž, fotraž ſo wam do waschich wězow tyka a wam ſklyſchaneho ſłowęſta do nich nutſ praji. O tý mój luby Božo a Anježe, tole h'scheże było mi nuſne, ſo była potom wscha do cžista njesbožowna. — Nětſle paſ ſama niewjedžich, hdže mělo wscho moje hubjenſtwo ſwój kónz.

Sama swoju wutrobu njemóžach dale nifikomu drugemu wotfręć, khiba Handrijej. Temu prajich, so ſo Janej najſterje najhubjeniſcho wonka w zusbje dže, dofelž tam pſchi wojačach Janeho dobreho pſchecžela nima, ſ fotrýmž móhl dobre ſłowcžko porěcžecž, fajkež ſo kſchecžijansfemu człowjeku píchiſluſcha. Handrij drje prajesche, ſo byla ja ſpoču pſched ſo kaž do bluſeho a do ſacžmjeneho hlađaſa, ale ſpoči, hdvž bychmoj ſažo bjes ſobu wo wſchém tym porěczaſoj, bu móń cžichi a ſrudny, ſo ſebi wjažy njeſwérich, ſ nim wo tym porěcžecž, duž ſebi wſchě moje myſlilički ſama

psich i ſebi wobthowach, ale ſ tym bu mi moje brēmjo czejsſe a czejsſe.

Haj wſchaf, Hańčka, tónle Handrij mějesche runje tajku luboſcž
ke mni, fajkuž Žan, a Handrij chžysche mje sa žonu měcz. To
wſchaf tež wón s dobrým ſwědomnjom ſmědžiſche, pſchetož naſch
nan tole tež chžysche, — ale Handrij mějesche pódla ſam pſchi
ſebi nějchto mot tajfeje luboſeže, fotraž ſebi ſama ſwój wužitk
njepřta, a fotraž nieje žana czělna luboſcž, ole fotraž je mot knjeſo-
weho Duchha cžlowjeku do wutroby dota. Handrij je ſo hížo ſa-
młodeho ſe ſwojim ſpſchahom dýrbjaſ noſyčz, a tole, Hańčka, je
ſa kóždžicžkeho cžlowjeka „prawe u ěrne ſbože“. Družy ſu ſo
Handrijej husto wužmeli, dokelž bě tajfile cžichi, ſnjeſliwý cžlowjek,
ſu na njoh' ſwarili, ſo je ſpoči tajfile bojaliwý a hļupý, dokelž
ženje ſam ſwojeje hľowý njebě, ale wſcho Bohu do woſe powostaji
a ſo wſchón do njeje podda, ale poſdžiſcho ſu ſo wſchitzý cžile
ſami na wucžili hinaſcho myſlícž a ſu wſchitzý ſhonili, ſo ſu
runje tajzy ſudžo pornjo ſamym ſwětnym ſudžom prawje ſylni
mužojo, ſiž ſu ſo přeni na to ſwucžili, na Boha poſluchacž a
jemu wſcho ſ cžichej myſlu dofonjecž, fajkež čuze měcz Bóh mot
nich dofonjane.

Nětkle saňo wšeho ſt našču džěſche, faž cíti hido prajad. Ži tam wjecžor saňo pſdi ſwojim koteſku ſedžich a mějach wſchě ſwoje myſle na ſwoju ſrudobu ſkožene. Žako tam ſedžo pſchedžech, bě mi, faž byla tam ſwojemu Žanej foſčlu do faſchcža pſchadla, a macžoch ſebi tu pſchedženu nicž ſe ſwojimi ſylſami. Žandrij pſchińdže runq pucž ſi pola domoj a runjež čžych rucže pocžecž ſi nim rěcžecž, pósna wón tola na mni dužy, ſchto měla na wutrobje ležo a praji mi:

„Ja wſchaf c̄i ſwoczęto widżu, Lena, ſo ſzabi na Žana myſliſh. Mi ſzó ſ nim runje toſ dže, faſ tebi. Wo dnjo a w noz̄y ſzabi żaneho měra njewěm, vſchetož najlubſhi pſcheczel bě mi wón. Husto ſzabi pomyſlu: Móhł ja jeno tam ſzobu pſchi nim bycz w Straßburku. Ja móju ſferje něſchtō wutracz. Dobrych dnjow niejſhym žanym ſwiczenym, žana jemiczfa duscha by ſzó wo mni njepraszhaſa, thiba twój nan, fiż je, hacz runje hižo ſestarjeny, toſa hiſhceže ſylny doſcž, ſo móže hiſhceže tu ſhwili ſam hoſpodaricž, a ty měla mjenje ruđenja, hdh by wjedziła, ſo ſhym ja ſ nim a pſchi nim w Straßburku, a Žan móhł tam potom ſwoje wojevíſe ſēta wubycz a wutracz — vſchetož wón je ſzabi hewaſ hižo husto daſ wote mnie něſchtō prajicž a lubicž.“

(Bofraczowanie.)

No ſcha nadžija.

Bo němčinu

Na c̄o ſo wjeſelimy? W naſkim mózgim fraju a w z̄yrkwin-ſkim žiwjenju wchſe tajſe nije, ſo móhli ſo jara na pſchichod wjeſelicz; tež ſa naſch a ſa tych naſchich pſchichod ſnanu někotra c̄orna mróczka horec czehnje, fotraž naſ ſi wjeſeſej nadziju njenapjeluje, a mózesch w naſkim czaszu někotrežkuſi ſ radoſczi ſtworjene c̄lowiſſe džeczo wohladacz, fotrež ſo na niczo bóle nje- wjeſeſche hacz na row. Ale ně, luby pſhuczeſlo, tak niž, my- chzem y ſo na njebieſa wjeſelicz, niž jenož na to, ſo budže juſu fonz tu na ſemi, ale na to, ſo ſo tam hafle prawe wjeſeſe a ſbózne žiwjenje ſapocinje. Bóh wobradz nam tajku wjeſelosczi! Ale my dýrbimy hiſhce ſale won hladacz, hdyž chzem y poſne wjeſeſe w nadziji ſapſhimyčz. Schtóż chze, woſebje w naſkim njerěſtym czaszu, ſtróſhy a khróblu ſſchesczijan bycž po myſli noweho ſakonja, tón dýrbi ſ mutrobu do ſkowow ſwiateho piſma wěricz 2 Pětr. 3, 13: My paſ po jeho ſlubje c̄zakam y na nowe njebieſa a na nowu ſemju.

Hdyž sa Žesušomym ſlubjenjom pytamym, pſchińdžemym pſchezo ſaſo na tón wobras pſchichoda, kotrýž je wón mało dnjow do ſwojeje ſmjerze ſwojim wucžomníkam pſched wocži ſtajíš (Mark. 13). Eſo mě, ſo ſu tu, faž w kóždym wěſchičzenju wo pſchichodze, ſkowa, fotrež dorosýmicž niemóžemym, fotrež tón tač, druhí ſaſo hinač wuſtaďuje, ale pſchi tym wſchém ſo ſi tuteje rěcze teho ſbóžniča jaſne ſwětlo ſyboli, fotrež do daloſkoſcze, do hľuboſkoſcze a wýškoſkoſcze ſwoju jaſnoscž muſiwa, nam cžemny pſchichod roſjaſnijecž a ſadnělowanju bjes nadžije wobaracž ſamóže.

Mało dniow do jeho śmiercę bliższym Jezuśa swoim
wuczomnifam pscipowiedac̄, so budźe zyłe kralowske město Žeru-
salem s tempłom wpuśczone. Žsrael dyrbi psciestatc̄ Boži lud,
haj s zyła lud byc̄. Ale tak mózgesc̄e israelski muž, fiž Božim
ślubjenjam wérjesche, tajku mysl snjesc̄ bo njepraskujujo: Schto-
potom? Wutupjenje a saniczenje tola njemóże kónz tych puczow,
kotrež tón Knies se swojim ludom dže, byc̄?! Na to praschenje:

"Shto potom?" mózachu ſebi czi wuczomnizy ſam to wotmówjenje dacz, po ſłowach ſbóžnikowych Mat. 19, 28 wuprajenych: Potom wón, tón někto wot jich wjèle ſacjíznjeny Mefiaš ſaſo pſchiindze a budże wſchitko nowe a ſbóžne a kraſne ſcžinicz. To jich czechnesche wot naſtrójazeho wobraſa ſaniczenja k tej ſbóžnej nadžiji ſaſopſchiindzenja teho Knjeſa, jako krala zvleho ſněta. Hdy pſchiindzesch? to je jadro praschenja wuczomnikowego. (Mark. 13, 4.) A Jeſuſowe wotmówjenje je tu (Mark. 13) to ſame, kotrež wón, hdyž je do krótkich ſłów ſestajimy, jap. ſkutk. 1, 7 da: "Wam njeſluſha wjedžic̄ czaſ abo ſchtundu." Pſchezo Jeſuſ wotpoſaje wěſt̄ czaſ poſtajic̄; ſa to pak dwoje napominanije wupraji: najprjedy wón w ſwojej rěci wo kónzu ſněta Mark. 13, 7 wupraji, ſo ſo njeſmědža ſamolic̄ dacz a ſebi myſlīc̄, hdyž budža ſbysczeč wo wójnach a wulſim njeměrje po wſhem ſněcze, ſo tu kónz je — teho dla kónz hisczeče hnydom njebudže. A kónz jeho rěce ſaklinc̄ to druhe napominanje (Mark. 13, 35): Njebudžce bjes staroscze, ale wachujcze, a hdyž tón Knjeſ teje kheze kaž ſo nadžijesche na wjeczor hisczeče njeſchiindze, dha wachujcze hac̄ do poſnoz̄ a hdyž wo poſnoz̄ njeſchiindze, czakajcze, doniž ſhapony njeſpewaju, czakajcze a wachujcze, hdyž dyrb̄i byc̄, hac̄ do ranja.

Tón dwojaki strach, ſo ſu ludžo njeſczaſliwi abo ſo ſu ſohko ſmyſleni a bjes staroscze, dje pſches zyke ſtawisny (historiu) kſchescijansſteje zyrlwje wot czaſa nowego ſluba hac̄ na dzenžniſchi džen. Ta njeſczaſliwoſcz tež bjes nami wjèle njeměrā a ſchodzi načzini; ale bōle hisczeče dyrbim ſpōſnač, ſak ſu zyke ſchtanty ſo do wulſeje ſohkomyſlnoscze, ſo wo nicio njeſtarajo, podale, dokelž wón hisczeče njeſchiindze. Myſl na to widomne ſjewjenie cžlcwſkeho ſyna je jím wjèle ſapocžata zuſa byc̄. "Do předka krocžic̄", wutworic̄ nětčiſche wobſtejnoscze rěka nadžija tych, kiz maja ſ zyka hisczeče ſa ſwět nadžiju. Hac̄ runje dyrb̄ia w naſchim czaſu ſpōſnoc̄, ſak je tych jenych pſchiwera, tych druhič na jađoſce wobrocžene ſwětne ſamylbenje ſapchiindlo, maja tela nadžiju, ſo ſ tutych wobſtejnoscžow „do předka“ rónidze. Ale ſak maja woni taſku nadžiju mēc̄? Ma dha naſch czaſ tón na poſlad, kaž by chylo „do předka“ hic̄? Nē, ale ſdobna cžlewſka wutroba njeſutraje bjes nadžije ſa cžlowiectwo a ſo dyrb̄i to ſbože pſchiinc̄ niz pſches „do předka krocženje a wutworenie nětčiſtich wobſtejnoscžow“, ale pſches to, ſo tón Knjeſ ſi njebieſ ſaſo viſtiindze, cžlowiekam naſchego czaſa kaž baſka klinic̄ a ja ſo boju, hdyž by tón Knjeſ dženža pſchiſhoſ, jeho džen by „jako poleczena ſyča pſchiſhoſ na wſchěch, kiz na ſemi bydla“. Pſchetož ſamo vobožni kſhescijenjo tak prawje njeſedža, ſak dyrb̄ia ſebi ſaſopſchiindzenje Knjeſowe wukladowac̄. Woni ſu ſebi w ſwojej myſli njebieſ ſhotowali, hdyž budže wſcho jich žedženje ſpokojene. Woni myſla, „tam horkach“ je „hisczeče ſabatny wotpočink wotſajeny Božemu ſudu“, a to je doſc̄, a tola naž ſwiaty piſmo wuc̄i, ſo ibózne dusche ſ nami czakaja na ſaſopſchiindzenje praweho Jeſuſu, kiz budže njebieſa a ſemju hnuc̄ a nowu ſemju ſcžinic̄. hdyž votom ſwój ſud k wotpočinkie powiedze (Heb. 11, 26; 10, 37; 4, 8; Giew. Jan. 21, 1 ſl.). ſak budžeja te ſbóžne dusche wjek̄, kiz někto poſla teho Knjeſa czakaja na jeho wulki džen, hdyž ſ nim ſaſo pſchiindu, hdyž nowe cželo doſtanu a w nowym czele rónidu na tu nowu ſemju (1 Theſ. 4, 16). Njeſchkođi dha to nječo, hdyž ludžo tak zyke hinač wo tamnym ſiwnjenju rěča, hac̄ Jeſuſ a jeho wuczomnizy, kotrež zyka nadžija na to kraleſtwo Bože džesche, kotrež w ſwojim czaſu ſ njebieſ pſchiindze a kotrež teho dla kraleſtwo Bože abo njebieſke kraleſtwo ſo mienuje, dokelž wſchitko na nje won hlaſa wot ſapocžata ſwěta? (Mat. 25, 34) ſamy my ſznamo, dokelž je bjes nami nowa ſemja ſ wjetſcha njeſnata a njeſtroſymjena wěz, do teho czaſa ſapadnyli, w kotrejž w gmejnje Khrystuſowej rěka: „Jako ſo pak tón nawoženja pokomđi, buchu wone wſchě ſparne, a wužnuchu.“ Je khróble nuſne, ſo my wotueſimy a ſwojej wočzi poſběhnym, hac̄ ſo naſche ſvoje pſchi bližuje, abo hac̄ tón czaſ tu hisczeče nječe.

(Skončenje.)

Rozhlaſ w naſchim czaſu.

Khežor a khežorka ſwicžeschtaj 27. februara jědnaczeleſtne wobſtacze ſwojego mandzelſtwa. Wěſcze běſtej ieju wutro obje polnej džoka k Bohu, kotrež je wyžokeju mandzelſkeju ſ wjèle dučownym a cželnym žohnowanjom wobdaril k wjeſteſczi wſchitkých ſwěrnych poddanow.

Dželac̄er jo w wulſich měſtach maju lětža pſchi tej wulſej drohacze wulſu nuſu a mało džela. W Danzigu, w Braunschweigu,

w Brasy atd. ſu ſo ſ wulſimi hromadami pſched radniſy po dawſchi ſebi khléb a dželo žadali, ale wot měſchezanostow pokojeni ſaſo ſ měrom roſeschli. Hórje běſte w Barlinje. Tam běch u wulſotne cžrjodý bjesdželaweho ſuda a poldorosczenych dundakow ſo najſkerje pſches ſoſialdemokratow ſkaſali a czahachu ſo bōle a bōle pſchisporjejo pſches hlowne haſy a torhoschča, khlamowe wofna roſbiwajo a khlam ſame wurubjejo. ſso wě, ſo poliſija tutym džimucham ſe wſchej móžnej frutoſcu napschecziwo ſtupeſche. Prěni dženii njeměrā pak ſo poliſiſtam hubjenje džesche, dokelž jich doſc̄ njebečhu. Poſdžiſho pak dobywachu, ſběžkarjow ſ wótrym mječzom pſchimajo a bjes hnady do nich nutſ rubajo, tak ſo je wjèle ſranjenych w khorownjach. Tſi dny dolho traſeſche herjeſanje. Něk je wſcho ſaſo ſ měrom, ale ſle wuploď ſajkeho gwaltneho ſadžerjenja njewuwoſtanu. ſſurowe khostanje czaka na tych njeſražnikow a najſkerje ſo ſakon wuda, ſo maja wſchitzu dželac̄erjo, koſiſ ſu bjes džela, Barlin wopuschecziez. Tſiſ ſakon tež by jara nuſny byl. Na wſach njecha nichto wjazh dželac̄ez a naſchi cželadniſy ſo ſe wſchěch ſtronow do wulſich měſtow cžiſcze, hdyž měnja, ſo ſo wſchědnje derje ſměja w kraſnym wjeſelu, a ſ wotſel wſchak jenož na czele a na dufchi ſkaſeni ſaſo dom pſchiindu. „Woſtan w kraju a ſiň ſo po prawdze!“

Palenzpicžka kónz.

Ruske nowinų nam ſ provinzy Samarh ſlědowozh žaſtſny podawſk powiedauj: Dželac̄er, ſ mjenom Schmid, wot někotreho czaſa ſem priedy domoj njeſchiindze, hac̄ njebe ſwoje poſlednje kroſchki w palenzu pſchepil. Teho mloda žona běſte hakle pſched krolikim porodžiko, dokelž pak žaneje zyrobý njeſeſche, wona nje možesche ſama ſ mozam pſchiinc̄ ani ſwojeho džecžatka ſejiwic̄. Poſzleni kročz hakle tón muž na druhı džen domoj pſchiindze, ſo roſumi bjes pjenjes, a ſebi njeſto ſ jedži žadaſche. Njelečo ta njebožowna žona wulſu ſchlu wſa, to ſ hłodom ſahinjene džecžo na nju poſoži a to muzej priódke ſtaji. „Tu jěſ, hewak tu nječo ſ jedži nječe.“ Kaž ſatorhneny a poſkuſheny nan na ſwoje morwe džecžo hlaſa, bjes tym ſo jeho žona plakajz̄ ſ ſuſzodzy běži. Tako wobej žonje po něhdze dwěmaj hodžinomaj dō jſtvy ſtupeſi, tón muž hisczeče runje tak ſedžesche kaž priedy, bjes teho ſo by ſo hibnył. Wón běſte ſ naſtróženjom a ſe žaſtſcju wovrótnik a dyrbjachu jeho do doma ſa bludnych dojwesc̄. Teho žona pak na hłownizu (Nervenſi.ber) ſtraſhne ſkori. —

To jenož je jedyn pſchikkad ſe ſiwnjenja, jene ſrudne ſnamjo wot tych žaſtſnych ſcžehwokow, kotrež to palenz picže w tybzaz a ſaſo tybzaz padach ſa ſobu czechne. — Wo tutym najwjetſchim ſloſtñiku zykeho ſwěta, najhóřſchim njeſchecželu zykeho cžiowiectwa, kotrež ma ſwoje knježtſtvo bjes wjek̄imi a niſtmi, bohatym a ſhudym, bjes bjesbóžnymi a Bohužel husto tež bjes pobožnymi, kotrež ſwoje kažože ſkutki w ſwojbie, w gmejnje, a w zylym kraju poſkuſuje, kotrež ſo kózdemu pſchiliſczeſic̄ wě tu jako lekarſtvo, tam jako wokſhewjazy poſylnjazy ſrédki, kotrež miliony cžlowiekow kózdeje ſtaroby, kózdeho ſchtanta (ſtawa), kózdeho rodu w njedſtojnych a njeſhodnych putach a ſwiaſtach džerži a jich ſ njeſtukam honi a cžaſnemu a wěčnemu ſkaſenju napschecziwo wjedže, je amerikanskí minister ſwokownych naležnosćow we Washingtonje njedawno ſjawnje po ſtatistycz wojſcic̄ daſ, ſo je alkohol abo palenz w poſlednich džeſac̄z lětach ſjednocžene amerikanské ſtaty 3 miliardy ſtaſ, ſo je wón 300,000 cžlowiſkých ſiwnjenjow ſkózowaſ, 100,000 džecži do ſyrotownjow, do ſpomožecſtſich a do domow ſa namakanzow poſkłaſ, 150,000 woſbowow do jaſtwa ſadžil a domy ſa bludnych wo 10,000 khorych woſbohac̄il; ſo je wón byl ſ ſpicižinu na 1500 morjenjach a na 2000 ſamomordatſtwaſ a ſo jeho ſkózijnje 200,000 wudowow a 1,000,000 ſyrotow woſskoržuje, kotrejž je wón ſaſtaraja rubil. A kaž w Amerizy, tak tež druhdze te ſame woſskoržowanja na tuteho njeſchecžela padaju. W Němſkej ſo 60 prozentow wſchitkých njeſtukow pod ſamóžnosću alkohola, kaž kiz je we winje, piwie a palenzu, dokonja, w ſendželskej 42%, w Austriskej ſo bjes 100 khorymi w ſjawnych hojerňach 14 palenz picžow licži. Bjes tym ſo ſtróſna Schpaniſka, hdyž ſo mało palenza piye, jeno 30 ſamomordatſtow na 1 milion ſwojich woſbydleri poſkuſe, dha tuta licžba w krajinach ſrjeđneje poſnózneje Europey, hdyž je wuziwanje alkohola pſches měru wulſe, w ſendželskej na 165, w Fronzowskej na 180, w Schwajcarſkej na 539, w Sakſkej na 392, w Danskej na 251 pſchibywa.

Schtóz ma wočzi ſ widženju, tón hlaſaj, ſchtóz ma wulſi ſ ſhyschenju, tón poſkuſhaj, ſo by wón wſchitke tute ſapuſzjenja ſpōſnaſ; a ſchtóz to wſchitko widžo tola hisczeče chze woſtac̄ pſchi

nieskrzernym wuziwanju tutej jeda, ton njech wopomni, taki je konz tajkeho czlowieka, schtoz swiaty Pawel ham pisze w 1. liscze na Korintiskich st. 6. scht. 10.! —

— M. —

Wumozerski skutk módreho kschiza.

(Pokraczowanje.)

II. Towarstwowe sazady.

Wo wotpohladach a wo waschnju naszeho towarstwa ręcza jeho sazady tak: „Towarstwo módreho kschiza ma pschede wchém nadawek, s Bożej pomozu a s pomozu Bożego słowa sa wumozjenje wopowow wopisliwa dżelacj. Duż zebi žada, so bychu ſo jeho ſobustawy a pschiniżowarjo wszech wopojow ſdżerżeli. S tym pak wone njesacjizne mérne wuziwanje tajkich piczow pola tych, ſiž k towarstwu nježluscja. Ale k wumozjenju wopiszow je doſpolna ſdżeržliwoſć nujna węz.”

We wschem tym ma towarstwo zyle prawo. Njeschodzi nam jeno, pschewiele picz, nē, prénja schleniza je sa wopiszow najstrachnijcha. Hdnyz pod mozu prénjeje schlenizy steja, ſu wsche dobre pschedewscja prjecz; węsta wjeholoscz, ſwjasana je styksnoscz w ſwedomju, ſo jich mozuye, duż dyrbi druga a tsecja schleniza pomhacz a borsy ſu ſaſo ſlužowniczy, haj ſchloſojo stareje, ſatamaneje žadoscze. Gim njeſoje niczo pomhacz hacz kħutne, ale tola tak lohko ſrosumliwe powuczenje: „Njepij dale žaneje krep i wjazy.” Tich wjele wumozjenych wopiszow je poſdzischo wusnako: „Dwozeczi lét bychu nam prajecz a przedowacj móhli: Njepiſce žaneho palenza wjazy, njepiſce pschewiele, to njeby nam niczo pomhalo; ſtara hħubina bjes nami a bjes naſchim Bohom by wofstała a bychmy ſhubjeni byli.” — A tež, ſo ſo czi, ſiž cħedża wbohim hręſchnikam s wopisliwa wupomhacz, ſo ſhami picza zyle ſdżerža, je nujna a kħwaslobna węz. Kaf husto my wot wbohim wopiszow na naſche napominanje wotmowljenje doſtanemj: „Njemóžu, njemóžu zebi ſham pomhacz, druziſ mje ſawjedu a nichtó mi ſe ſwojim hekſemplom k boku njeſteji.” Tajkim njeje hinač pomhacz hacz ſe ſkutkom dobywazeje luboſcze, tajkeje luboſcze, kotaž ſo tež teho wopora njeboji, ſo ſham ſwojego prawa ſo ſminje a wopilzej poſkaze, ſo je móžno, ſo picza zyle ſdżeržecz. Wokasacj dyrbi ſo ſlabſhim bratram a tym, ſiž ſu hiscze ſchloſojo wopisliwa, ſo hdnyz jim kaſam ſo ſdżeržecz, to nječinimy, ſo bychmy jich ſurowje ſudžili abo jim czejk brēmjenja napoložili, kotrež ſhami njeſc ſnejam, ale dokež jich my ſi cjiſtej a wérnej ſbōžnikowej luboſcju ſubujemy, tak wérno, tak hħuboko, ſo my rad jich dla nječeho tradam, czehož bychmy zebi hewak popſchecj móhli. Jeſuſ je ſa naſ ſiwieneje a wscho woprował, njebychmy my móhli, ſa naſchich bratrow nam hewak dowolene wuziwanje tajkich napojow woprowacj?

Duż je wérna kſchecjianska luboſc, kotaž pschiniżowarjow towarſtwow módreho kſchiza k tajkemu ſanjechanju poſnuwa. Hdjež pak žane towarſtwa njeſteja, by ſo tola w kſchecjianskej woſodže doſc̄ tajleje luboſcze ſamakacj dyrbjalo. Džicje, wj kſchecjianszy pschedczeljo wobżarujomnych wopiszow, poſkazcze jim ſi waſchim ſamžnym ſnamjenjom, ſo je móžno, ſo ſdżeržecz. Sſłowa wuča, ale ſnamjenja czejnjeja. Budżecze ſi tym zyle po ſwiatym piſmije cjińicj. Wſchak ſwiaty Pawel na Romiſ. 14, 21 tak piſe: Wjeli ſlepje je, ſo njepiſej wina ani ſo nječinisch teho, na cjińi ſo twój bratr ſtorži abo hōrſhi.

(Pokraczowanje.)

Se ſlubjeneho kraja.

Lubym cžitarjam budje węſcze lubo, hdnyz njeſto wo nětcijskim ſiwieneju w ſlubjenym kraju ſhoniſ. W ſcjehowazych naſtaſkach cžemym wſchelake wobrazu ſe ſlubjeneho kraja podacj, ſiž wot něhduscheho evangelskeho duchownego w Bethlehemie fararja Schnellerja wuſhadžeja. Duż cžemym najprjódzy zebi wobħladacj, tajke maju tam ludžo bydla.

Pschi twarjenju domow ſo ſtajnie na to hlađa, ſo by ſo ſaložka murja na ſkalu ſtajila, a hdnyz bychu tež teho dla piecž abo džebacj abo 20 meterow hħuboko rycz dyrbjeli. W Jeruſale...je, hdjež ſu po kójdym wutupjenju domu na roſpadankach prjedawſkich twarjenjow twaricj dyrbjeli, ma ſo husto doſc̄ 30, 40 hacz 50 lóhzi hħuboko rycz, prjedy hacz na ſkalu ſtorča. Hdnyz iſto tole pschi twarjenju njeſobiedžbuje, dha ma zyle węſte,

ſo by, hdnyz ſylnie deſhcze pſchińdu a torhaze wętry hħodža, ſo twar pukacj pocjał a ſkócznje ſ wulkim ropotom padny. Tajkeho twarskeho miſchtra bychu węſcze a ſ połnym prawom wſchitzy ſa najwjetſcheho blaſna meli. Te ſylnie deſhcze mjenujz, kotrež w deſhcżowym cjaſu ſ mróczele padaju, ſemju wjazy lóhzi hħuboko do cjiſta roſmaczeju. Njeje nětka dom hħuboko doſc̄ ſaloženy, duż na roſmokanej ſemi ſteji, psched ſymlimi ſylnymi wętrami, ſiž ſtajnie ſ deſhcżom hħodža, wobſtač ſjemože. Teho dla ſo to pſchirunanie, ſiž je naſch ſbōžnik na kónzu ſwojego przedowana na horje trjebał, tak derje hħodži: „Schtoz te moje ſkola hħyschi a nječini te ſame, ton je podomny na njeſmodreho muža, ſiž ſwój dom na pēſk je ſtajſ. Taſko naſhy deſhcze padze a woda pſchińdu a wętry dujachu a na ton dom ſtorkachu, duż wón padze a bęſhe jeho pad wulki.” Naſchi twarszy miſchtrojo drje mienja, tu drje je naſch ſbōžnik ſo myliš; pschedtož twarjenje tež na pēſku połnje twierdze ſteji. Haj, pola naſ, ale w Paläſtinje je to dla tych ſylnych deſhcżow runje hinač. Schtoz tam hacz na ſkalu njeñdże, je blaſni, a jeho dom borsy roſpadnje. Tež teho dla dyrbi ſo ſaložk tak twierdze poſožicj, dokež ſu w Paläſtinje domy wot delkach hacz na tſechu ſame ſ luthych ſamjenjow, a teho dla drje 20 krócz cjeſſhe hacz naſche. Stupiſch ſ durjemi do kħeże, tam wscho wjelbowane namakas, a ani jeneje rjady trjeba njeje. Tiecha wobſteji ſ ſamjenjow, ſiž na wjelbje leža, tak ſo móžesch na tjeſche hħodžic a ležecj. S wjetscha ſo wobydlerjo wjeczor po kħowanju ſkónza na tſechu podadža, ſo bychu tam kħwilku cjerſtwy hħoddniſchi powetr frēbali.

S wjetscha maju domy jedyn ſchoſ, tola nětore maju tež dwaj. Tola je we kójdym jenož jedyn jenicki rum, ſiž pſches zyle twarjenje dže. Scjena je cžorna wot kura a ſo ženje njebeli. Kuchen ſa doſpolnie njetrēbnu džerža, teho runja ruheni a wokna. Kure pocžehnje ſ durjemi won a ſwēllo ſebi po tym ſamym pucžu jaſtup do doma phta. Schtoz w tajkim domje wo dnjo ſħanno kroſch ſhubi, kaž naſch ſbōžnik w pſchirunaju praji, dyrbi woprawdże ſwēzu ſaſwēcicj a kħoſħeċċo do ruki wſacj; hewak by podarmo pytał. Ma wobſedżer doma bliſke pſchedczelſtwo, dha tež woni w tutym jenickim rumje bydla a ton jim dožaha; wobydlerjo tamischiſeho kraja wſħak ſu ſ wjetscha wonkach, abo psched domom a jenož w deſhcžu a ſa noz w domje kħowonku pytaļ. Tola niz jenož ludžo, ale ſkót tež w tym ſamym rumje w noz pſchedbwa. W najlepſej pſchesjenosczi w tym ſamym rumje ludžo a wóžly a konje a kruwji a kofu a wozu bydla a wschem je tam derje. Wé ſo, tam žanhych ſtolow a blidow abo ſofow abo podomneje nadobu njeje, na kotrūž ſmy my ſwucženi. Jenicke, ſchtoz tam je, to ſu nětore hlinjane kaſħeze ſa muku a ſorno a potom žlobu ſa ſkót. Ludžo zebi na ſamjeni rub pſchedestrja a tam ſedža a ſpja a jēdža. Hdnyz teho dla cžitamy, ſo Mařia narodženeho ſbōžnika do žloba poſoži, dha zebi teho dla myſlič njetrēbam, ſo je wona w hródzi ſwoje wuſħowanje pytała. Tež w zylim nowym testamencze njeje ręcz wo hródzi, ale wo hospodze. Mařia je w domje byla a w tajkim bęſhe žlob woprawdże to najkħmańsche, ſchtoz by džejcžu ſa kolebku bylo. Hiscze dženja ſo džejcži do žloba kħadu abo na rub, ſiž na ſamjenjach leži.

(Pokraczowanje.)

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſħedh pſchedawrijiach „Sſerb. Nowin“ na wſzach a w Budyschinje doſtacj. Ma ſchtworcž lěta placži won 40 np., jenotliwe čiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.

Invočavit.

Njedžela	Mat. 24, 37—51.	Efes. 4, 17—32.
Pondžela	Jan. 6, 1—15.	Gal. 4, 17—32.
Wutora	Jan. 6, 16—27.	Efes. 5, 9—14.
Sſrjeda	Jan. 6, 28—59.	Efes. 5, 15—33.
Sħtwortk	Jan. 6, 60—71.	Efes. 6, 1—9.
Pjatk	Mat. 25, 1—13.	Efes. 6, 10—24.
Sſobota	Mat. 25, 14—30.	Heb. 4, 14—5, 10.